

2024/2002

26.7.2024

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2024/2002

ze dne 24. července 2024,

ve kterém se stanoví pokyny pro výklad článku 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791, pokud jde o systémy hospodaření s energií a energetické audity

(oznámeno pod číslem C(2024) 5155)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ⁽¹⁾ byl zaveden požadavek dosáhnout do roku 2030 hlavního cíle v úsporách energie na úrovni Unie ve výši nejméně 32,5 %.
- (2) Ve svém pracovním dokumentu SWD(2013) 447 final ⁽²⁾ poskytla Komise členským státům pokyny pro provedení a uplatňování energetických auditů a systémů hospodaření s energií podle směrnice 2012/27/EU, aby je podpořila při zavádění vhodných režimů, nástrojů a metodik s cílem plně využít jejich potenciál, pokud jde o úspory energie, a dosáhnout hlavního cíle v oblasti energetické účinnosti.
- (3) Dne 13. září 2023 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ⁽³⁾. Jedná se o přepracování směrnice 2012/27/EU, přičemž některá její ustanovení zůstala nezměněná, ale zároveň byly zavedeny některé nové požadavky. Zejména byly významně zvýšeny stanovené cíle pro rok 2030, pokud jde o energetickou účinnost, včetně systémů hospodaření s energií a energetických auditů.
- (4) V souladu s článkem 11 směrnice (EU) 2023/1791 má být kritériem pro uplatňování systémů hospodaření s energií nebo energetických auditů průměrná spotřeba energie podniku.
- (5) Členské státy proto mají zajistit, aby podniky s průměrnou spotřebou energie za předchozí tři roky vyšší než 10 TJ při zohlednění všech nosičů energie, podléhaly energetickým auditům, zatímco podniky se spotřebou energie vyšší než 85 TJ zavedly systémy hospodaření s energií.
- (6) Podniky, které nedosahují prahové hodnoty spotřeby podle čl. 11 odst. 1 směrnice (EU) 2023/1791, by však měly být vybízeny k tomu, aby se energetickému auditu podrobily a aby provedly doporučení, která z auditů vyplnou.
- (7) S cílem vytvořit vhodné podmínky a nabídnout podporu malým a středním podnikům se členské státy vybízejí, aby za účelem poskytování energetických auditů zavedly mechanismy, jako jsou střediska energetického auditu pro malé a střední podniky a mikropodniky, pokud tato střediska nekonkurují soukromým auditorům, jakož i další režimy podpory pro malé a střední podniky. Členské státy by při vytváření svých režimů a programů podpory pro malé a střední podniky měly zajistit, aby součástí jejich programů na podporu malých a středních podniků byly rovněž kvantifikace četných přínosů opatření v oblasti energetické účinnosti, vypracování plánů energetické účinnosti a rozvoj sítí energetické účinnosti pro malé a střední podniky za podpory nezávislých zprostředkovatelů.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>).

⁽²⁾ Pokyny ke směrnici 2012/27/EU o energetické účinnosti – článek 8: Energetické audity a systémy hospodaření s energií, SWD(2013) 447 final, ze dne 6.11.2013.

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepracované znění) (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

- (8) Členské státy by měly zajistit, aby energetické audity a systémy hospodaření s energií zohledňovaly příslušné evropské nebo mezinárodní normy, jako je EN ISO 50001 (systémy hospodaření s energií) nebo EN 16247-1 (energetické audity), nebo EN ISO 14000 (systémy environmentálního řízení), zahrnuje-li systém energetický audit, čímž by byly rovněž v souladu s ustanoveními přílohy VI přepracované směrnice o energetické účinnosti.
- (9) Energetické audity mohou být prováděny samostatně nebo mohou být součástí širšího systému environmentálního řízení nebo smlouvy o energetických službách, ale ve všech těchto případech musí tyto přístupy splňovat minimální požadavky přílohy VI směrnice (EU) 2023/1791.
- (10) Členské státy uvedou v účinnost zákony a právní a správní předpisy, kterými se provádí článek 11 směrnice (EU) 2023/1791, do 11. října 2025, s výjimkou ustanovení čl. 11 odst. 1 o zavedení prvních systémů hospodaření s energií a ustanovení čl. 11 odst. 2 o provedení prvního energetického auditu podniky, které nově spadají do oblasti působnosti směrnice, která mají být provedena do 11. října 2027, resp. roku 2026.
- (11) Členské státy si mohou samy zvolit způsob, jakým provedou a splní požadavky týkající se systémů hospodaření s energií a energetických auditů a který nejvíc vyhovuje jejich vnitrostátním podmínkám. V této souvislosti se doporučuje vykládat příslušná ustanovení směrnice (EU) 2023/1791 konzistentně, což by při přípravě vnitrostátních prováděcích opatření přispělo k jednotnému chápání směrnice (EU) 2023/1791 ve všech členských státech,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Členské státy by se při provádění článku 11 směrnice (EU) 2023/1791 do svých vnitrostátních právních předpisů měly řídit pokyny pro výklad uvedenými v příloze tohoto doporučení.

V Bruselu dne 24. července 2024.

Za Komisi
Kadri SIMSON
členka Komise

PŘÍLOHA

1. ÚVOD

Tyto pokyny poskytují členským státům návod na výklad článku 11 směrnice (EU) 2023/1791 při jeho provádění do vnitrostátních právních předpisů.

Tyto pokyny nahrazují pokyny předchozí, Pokyny ke směrnici 2012/27/EU ze dne 6. listopadu 2013 o energetické účinnosti – článek 8: Energetické audity a systémy hospodaření s energií, SWD(2013) 447 final. Některé části předchozích pokynů mohou být pro členské státy stále užitečné při provádění ustanovení týkajících se energetického auditu.

Závazný výklad právních předpisů však spadá do výlučné pravomoci Soudního dvora Evropské unie.

2. PRÁVNÍ A POLITICKÝ RÁMEC

Energetické audity a systémy hospodaření s energií jsou pro podniky (a další subjekty, např. veřejné orgány) základními nástroji pro posouzení stávající spotřeby energie a určení příležitostí pro úspory energie. Směrnice (EU) 2023/1791 proto zachovává řadu ustanovení směrnice (EU) 2018/2002.

Článek 11 směrnice (EU) 2023/1791 nahrazuje článek 8 směrnice 2012/27/EU.

Nejdůležitější rozdíl mezi článkem 11 směrnice (EU) 2023/1791 a článkem 8 směrnice (EU) 2018/2002 se týká rozsahu povinnosti podniků zavést systém hospodaření s energií nebo energetický audit.

Zatímco ustanovení směrnice (EU) 2018/2002 vymezují tento rozsah na základě povahy podniku (tj. malý a střední podnik, nebo nikoliv) podle čl. 11 odst. 1 směrnice (EU) 2023/1791: „členské státy zajistí, aby podniky s průměrnou roční spotřebou energie vyšší než 85 TJ za předchozí tři roky a se zohledněním všech nosičů energie dohromady uplatňovaly systém hospodaření s energií.“

Podle čl. 11 odst. 2 navíc „členské státy zajistí, aby podniky s průměrnou roční spotřebou energie vyšší než 10 TJ za předchozí tři roky a se zohledněním všech nosičů energie dohromady, které neuplatňují systém hospodaření s energií, byly podrobeny energetickému auditu“.

Ustanovení čl. 11 odst. 1 a 2 nevyklučují žádná odvětví na základě jejich činnosti (například zařízení systémů pro obchodování s emisemi (ETS) nebo držitele povolení v oblasti integrované prevence a omezování znečištění (IPPC)).

3. KLÍČOVÉ POJMY POUŽÍVANÉ V TĚCHTO POKYNECH

V souvislosti s výkladem rozsahu povinností podle článku 11 směrnice (EU) 2023/1791 jsou nejdůležitější tyto klíčové pojmy.

3.1. Pojmy definované ve směrnici (EU) 2023/1791 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008⁽¹⁾*Energetické produkty*

„Energetickými produkty“ se rozumí paliva, teplo, obnovitelné zdroje energie, elektřina nebo jakákoliv jiná forma energie ve smyslu čl. 2 písm. d) nařízení (ES) č. 1099/2008.

Systém hospodaření s energií

„Systémem hospodaření s energií“ se rozumí soubor vzájemně souvisejících nebo vzájemně působících prvků strategie, která stanoví cíl v oblasti energetické účinnosti a plán k dosažení tohoto cíle, včetně monitorování skutečné spotřeby energie, opatření přijatých za účelem zvýšení energetické účinnosti a měření pokroku ve smyslu čl. 2 bodu 16 směrnice (EU) 2023/1791.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice (Úř. věst. L 304, 14.11.2008, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1099/oj>).

Energetický audit

„Energetickým auditem“ se rozumí systematický postup za účelem získání dostatečných znalostí o profilu energetické spotřeby určité budovy či skupiny budov, průmyslového nebo obchodního provozu nebo zařízení a soukromé nebo veřejné služby, který identifikuje a kvantifikuje možnosti nákladově efektivních úspor energie, identifikuje potenciál pro nákladově efektivní využívání nebo výrobu energie z obnovitelných zdrojů a podává zprávy o zjištěních ve smyslu čl. 2 bodu 32 směrnice (EU) 2023/1791.

Konečná spotřeba energie

„Konečnou spotřebou energie“ či „FEC“ ve smyslu čl. 2 bodu 6 směrnice (EU) 2023/1791 se rozumí veškerá energie dodávaná odvětvím průmyslu, dopravy, včetně spotřeby energie v mezinárodní letecké dopravě, domácnostem, veřejným a soukromým službám, zemědělství, lesnictví a rybářství a jiným odvětvím konečných uživatelů, s výjimkou spotřeby energie u zásobníků mezinárodních námořních plavidel, energie okolního prostředí a dodávek do odvětví přeměny energie a do odvětví energetiky a ztrát v důsledku přenosu a distribuce ve smyslu přílohy A nařízení (ES) č. 1099/2008.

3.2. Pojmy, které nejsou definovány ve směrnici (EU) 2023/1791 ani v jiných právně závazných aktech Unie

Podnik

„Podnik“ není ve směrnici (EU) 2023/1791 definován. Ustanovení čl. 2 bodů. 30 a 31 směrnice (EU) 2023/1791 však odkazují na přílohu doporučení Komise 2003/361/ES^(?). Článek 1 hlavy I uvedené přílohy označuje „podnik“ jako „každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost.“^(?).

Podle výkladu Komise v kontextu směrnice (EU) 2023/1791 to znamená toto:

- Tato povinnost se vztahuje pouze podniky na území členského státu. Při posuzování spotřeby energie by však měly být zohledněny všechny propojené podniky na území EU.
- Povinnosti podle čl. 11 odst. 1 a 2 se rovněž vztahují na podniky, které jsou částečně nebo zcela vlastněny veřejnými orgány nebo jsou pod jejich dohledem.
- Členské státy by měly podporovat zavádění systémů hospodaření s energií a energetických auditů v rámci veřejné správy na celostátní, regionální a místní úrovni, jak je uvedeno v 84. bodě odůvodnění směrnice (EU) 2023/1791.

4. METODIKY PRO VÝPOČET PRŮMĚRNÉ ROČNÍ SPOTŘEBY PODNIKU

Kritéria používaná pro určení toho, zda podnik v daném roce „n“ spadá do rozsahu povinnosti podle čl. 11 odst. 1 nebo 2, vycházejí z průměrné roční konečné spotřeby energie za předchozí tři roky (n-3, n-2 a n-1). Vzhledem k termínu provedení ve vnitrostátním právu do 10. října 2025 musí být povinnost pro rok 2025 posouzena na základě průměrné roční konečné spotřeby energie podniku v letech 2022, 2023 a 2024.

Doporučený přístup pro výpočet tohoto ukazatele popsany v tomto oddíle má za cíl zajistit přiměřené úsilí jak pro členské státy, tak pro podniky, a proto zohledňuje pouze účty za energii fakturované⁽⁴⁾ podniku (viz 4.2) a vlastní spotřebu energie z obnovitelných zdrojů.

^(?) Doporučení Komise ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (oznámeno pod číslem C(2003) 1422) (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

^(?) Rozsudek ze dne 16. června 1987, Komise v. Itálie, C-118/85, , ECLI:EU:C:1987:283, bod 7; rozsudek ze dne 18. června 1998, Komise v. Itálie, C-35/96, , ECLI:EU:C:1998:303, Sb. rozh. I-3851, CNSD, bod 36; rozsudek ze dne 19. února 2002, Wouters, C-309/99, , ECLI:EU:C:2002:98, bod 46.

⁽⁴⁾ U nosičů energie, které nejsou fakturovány na základě jednotek energie, lze při vyúčtování energie zvážit jednotky hmotnosti (např. tuna u uhlí) a objemu (např. m³ u dřeva).

Pokud má však podnik již přesnější odhad své roční konečné spotřeby energie, například proto, že již zavedl systém hospodaření s energií nebo provedl energetický audit, měl by tyto informace použít.

4.1. Hranice systému

Hranice systému nejsou ve směrnici (EU) 2023/1791 definovány a tento oddíl by měl sloužit pouze jako vodítko. Na hranice systému je možné pohlížet jako na fyzické nebo organizační mezní hodnoty analyzovaného systému, v případě energetických auditů a systémů hospodaření s energií daného podniku.

V kontextu směrnice (EU) 2023/1791 by se spotřeba energie měla posuzovat z hlediska „konečné spotřeby energie“, jak je definována v čl. 2 bodě 5.

Při výpočtu průměrné roční spotřeby energie podniku by měly být zohledněny všechny nosiče energie a všechna využití energie (např. větrání, osvětlení, vytápění, chlazení, doprava, uchovávání dat a výrobní procesy).

4.2. Účty za energie fakturované podniku

Při výpočtu průměrné roční spotřeby podniku pro účely určení povinných podniků se většinou berou v úvahu účty za energii fakturované podniku. Kupující podnik by však měl zohlednit i spotřebovanou energii, kterou podniku dodal poskytovatel energetických služeb ⁽⁵⁾ (např. na základě smlouvy o poskytování energetických služeb).

Pokud jde o podíl vlastní spotřeby energie vyrobené z obnovitelných zdrojů v rámci hranic systému (např. pokud je elektrina vyráběna fotovoltaickými panely v areálu podniku), měl by být rovněž zahrnut ⁽⁶⁾. Podíl vyrobené energie, která je dodávána do rozvodné sítě nebo sítě, by však měl být od naměřené a fakturované spotřeby odečten, pokud se tak již nestalo automaticky.

4.3. Posuzování podniků se složitou strukturou

Posouzení průměrné roční spotřeby energie za tři roky je pro nezávislé podniky poměrně jednoduché ⁽⁷⁾. U podniků se složitější strukturou lze roční konečnou spotřebu energie vypočítat stejným způsobem, jakým se vypočítávají údaje o zaměstnancích, ročním obratu nebo roční rozvaze v souladu s „Uživatelskou příručkou k definici malých a středních podniků“ ⁽⁸⁾. Tato metodika posouzení statusu malých a středních podniků je vnitrostátním orgánům a podnikům dobře známa.

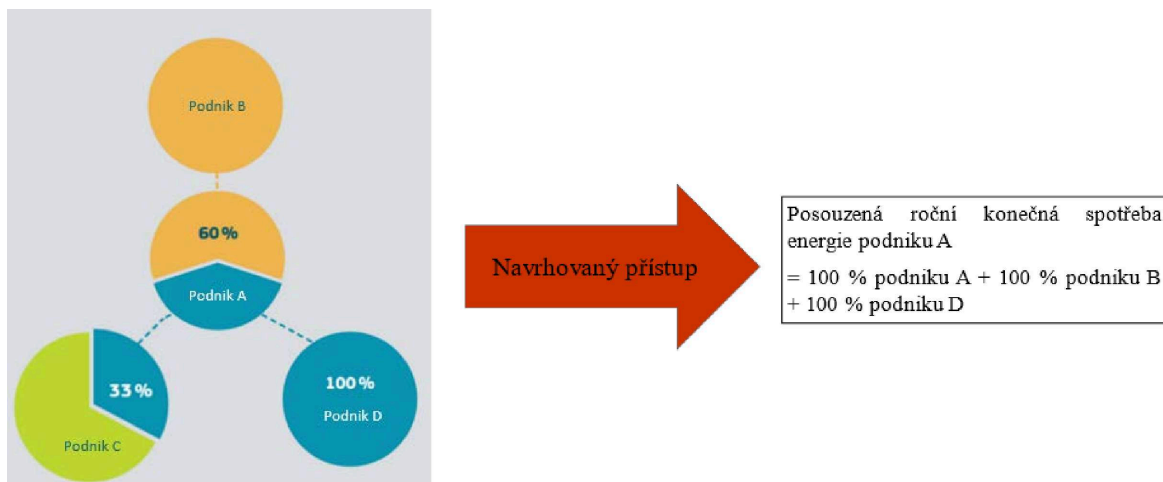
Tento dokument poskytuje návod, jak zpracovávat údaje podle kategorie podniku a vztahů s ostatními podniky (viz obrázek 1). Přístup navržený v tomto návodu pro výpočet roční spotřeby energie by zohledňoval pouze propojené (s více než 50 % kontrolou), ale nikoli partnerské podniky.

⁽⁵⁾ Definice poskytovatele energetických služeb je uvedena v čl. 2 bodě 29 směrnice (EU) 2023/1791.

⁽⁶⁾ Členské státy mohou povolit vyjmutí vlastní spotřeby energie vyrobené z obnovitelných zdrojů (s výjimkou bioenergie).

⁽⁷⁾ „Nezávislým podnikem“ se podle hlavy I čl. 3 odst. 1 přílohy doporučení Komise 2003/361/ES rozumí, že „podnik je nezávislý, je-li zcela nezávislý, nebo má-li jedno nebo více menšinových partnerství (každé menší než 25 %) s jinými podniky“.

⁽⁸⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky, Uživatelská příručka k definici malých a středních podniků, Úřad pro publikace, 2020, DocsRoom – Evropská komise (europa.eu).

			Podnik A patří k...		Podnik A vlastní...		Spotřeba energie uvažovaná pro konečné posouzení podniku A
	TJ	Povinnost	Podíl	Vážení	Podíl	Vážení	TJ
Podnik A	11	Energetický audit	0 %	100 %	0 %	0 %	11,00
Podnik B	40	Energetický audit	60 %	100 %	0 %	0 %	40,00
Podnik C	40	Energetický audit	0 %	0 %	33 %	0 %	—
Podnik D	40	Energetický audit	0 %	0 %	100 %	100 %	40,00
Podnik A		Systém hospodaření s energií					91,00

Obrázek 1

Přístup k výpočtu roční konečné spotřeby energie složitějších podniků (na základě Uživatelské příručky k definici malých a středních podniků, EK 2020)

Podniky samy musí podávat hlášení vnitrostátnímu orgánu, pokud jejich spotřeba energie v daném roce překročí prahovou hodnotu 10 TJ nebo 85 TJ, jak je uvedeno v čl. 11 odst. 3 směrnice (EU) 2023/1791. Podniky proto budou odpovědné za posouzení své spotřeby energie a mohou použít přístup uvedený na obrázku 1 a poskytnout informace o metodikách výpočtu, včetně učiněných předpokladů.

Pro usnadnění tohoto postupu se doporučuje, aby členské státy poskytly podnikům informace o povinnostech vyplývajících ze směrnice (EU) 2023/1791 a také pokyny pro výpočet roční konečné spotřeby energie. Měl by se rovněž zvážit nástroj pro podávání zpráv online (který může vycházet z metodiky doporučení 2003/361/ES) nebo jiný systém pro podávání požadovaných informací. Každý podnik, včetně těch se složitou strukturou, by pak byl schopný vypočítat svou roční spotřebu energie podle své konkrétní situace a poskytnout požadované informace.

V příkladu na obrázku 1 by podnik A, který sám spotřebovává více než 10 TJ, pokud by byl nezávislým podnikem, byl povinen provést energetický audit. Jelikož je podnik A propojeným podnikem, musí být při výpočtu spotřeby energie A zohledněny všechny podniky propojené s podnikem A. Jelikož je podnik A propojen s podniky B a D, spotřeba energie podniků B a D se přičte ke spotřebě podniku A. Jelikož podnik A vlastní méně než 50 % podniku C, není podnik C podnikem propojeným s podnikem A, a proto se spotřeba energie podniku C nemusí zohlednit^(*). Celková spotřeba energie podniku A a jeho propojených podniků je 91 TJ, a proto je podnik A povinen zavést systém hospodaření s energií.

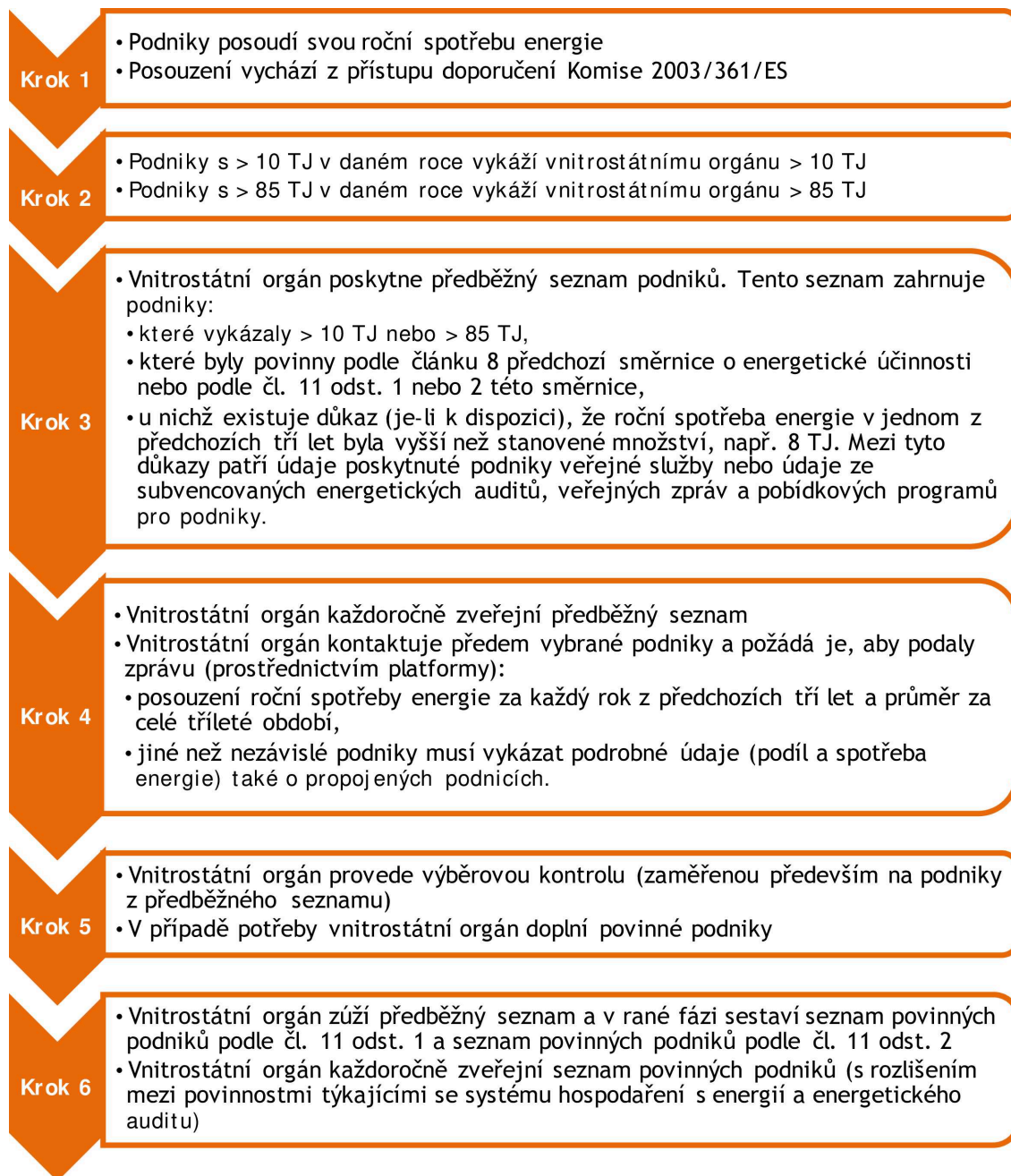
Členské státy jsou vyzývány, aby zajistily, že podniky porozumí tomu, jak posoudit spotřebu energie, a to poskytnutím příkladů a případně šablon a/nebo nástrojů.

4.4. Určení povinných podniků členskými státy

Pro usnadnění určení podniků, které spadají do oblasti působnosti čl. 11 odst. 1 a 2, mohou členské státy při provedení čl. 11 odst. 3 do vnitrostátních právních předpisů uložit povinnost každoročně podávat vnitrostátnímu orgánu zprávu o své roční spotřebě energie všem podnikům.

^(*) Členské státy mohou zvolit i jiný přístup a do výpočtů zahrnout i spotřebu energie partnerských podniků.

Pokud členské státy uloží podnikům povinnost podávat zprávu až po překročení prahové hodnoty 10 TJ nebo 85 TJ, budou chybět údaje pro výpočet průměrné spotřeby energie za tři roky. Členské státy by proto mohly vypracovat propracovanější přístup k určení příslušných podniků. Částečně na základě osvědčených postupů při provádění směrnice o energetické účinnosti z roku 2018 by byl možný následující přístup (obrázek 2):

Obrázek 2

Navrhovaný přístup k určení povinných podniků

Členské státy mohou na vnitrostátní úrovni uložit podniku povinnost posoudit roční spotřebu energie na základě zpráv ze stávajícího systému hospodaření s energií nebo na základě nedávného energetického auditu (ne staršího než čtyři roky) nebo provést vlastní posouzení (viz bod 4.3).

Členské státy by mohly každý rok zveřejnit předběžný seznam podniků, na které se vztahuje čl. 11 odst. 1 nebo 2. Jak je uvedeno na obrázku 2, předběžný seznam může zahrnovat tyto podniky:

- podniky, které alespoň jednou v předchozích třech letech vykazaly vnitrostátnímu orgánu roční spotřebu energie vyšší než 10 TJ (viz výše),

- podniky, které již byly povinny podle článku 8 směrnice o energetické účinnosti z roku 2018 nebo podle čl. 11 odst. 1 nebo 2 směrnice (EU) 2023/1791. Tyto podniky již mohou být uvedeny ve vnitrostátní databázi,
- podniky, u nichž je k dispozici důkaz, že jejich roční spotřeba energie jednou v předchozích třech letech překročila danou prahovou hodnotu, např. 8 TJ. Může se stát, že tyto podniky v předchozích třech letech překročily hranici 10 TJ. Důkazy mohou zahrnovat údaje poskytnuté podniky veřejné služby v rámci provádění systému EU pro obchodování s emisemi (směrnice 2003/87/ES ve znění směrnice (EU) 2023/959), údaje z energetických auditů, pobídkových programů pro podniky a veřejných zpráv (např. prohlášení v rámci systému pro environmentální řízení podniků a audit nebo zprávy podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti ⁽¹⁰⁾).

Členské státy se vyzývají, aby zveřejnily předběžný seznam a kontaktovaly určené podniky. Předběžný seznam by měl obsahovat tyto informace:

- název podniku,
- adresa podniku,
- konečná spotřeba energie nejméně 10 TJ: ano/ne,
- konečná spotřeba energie nejméně 85 TJ: ano/ne.

Kromě toho by mělo být shromážděno také jméno, příjmení a e-mailová adresa kontaktní osoby podniku, které se však nezveřejní.

Členské státy by pak mohly požadovat:

- aby podniky z předběžného seznamu vykazaly roční spotřebu energie v každém z předchozích tří let spolu s průměrnou spotřebou energie za toto období; jiné než nezávislé podniky by měly poskytnout také další informace (spotřeba energie a podíl) o propojených podnicích,
- aby každý podnik, který není uveden v předběžném seznamu, ale splňuje požadavky čl. 11 odst. 1 nebo 2, podal vlastní prohlášení a vykázal roční spotřebu energie v každém z předchozích tří let spolu s průměrnou spotřebou energie za toto období; jiné než nezávislé podniky by měly poskytnout také další informace (spotřeba energie a podíl) o propojených podnicích.

Vnitrostátní orgány by navíc mohly provádět výběrové kontroly (zaměřené především na podniky uvedené na předběžném seznamu), aby ověřily, zda jsou informace vykázané podniky správné.

Podniky by měly požadované informace vykazovat vnitrostátnímu orgánu odpovědnému za provádění článku 11 prostřednictvím vnitrostátní platformy nebo jiného online nástroje, buď již existujícího, nebo vytvořeného konkrétně pro tento účel.

Vnitrostátní orgány by mohly každoročně zveřejňovat konečný seznam podniků, na které se vztahuje povinnost podle čl. 11 odst. 1 nebo 2, jakož i tříletou průměrnou spotřebu energie a druh povinnosti (energetický audit nebo systém hospodaření s energií).

Vnitrostátní orgány pak mohou kontaktovat všechny podniky, na které se vztahuje čl. 11 odst. 1 nebo 2, aby je informovaly o jejich povinnostech (včetně lhůt).

Za účelem snížení zátěže podniků mohou členské státy v každé fázi procesu:

- informovat podniky (také např. prostřednictvím odvětvových sdružení) o povinnosti podle čl. 11 odst. 1 a 2,
- vypracovat pokyny nebo často kladené otázky pro zlepšení komunikace,
- usnadnit proces vlastního prohlášení (např. poskytnutím online systému).

⁽¹⁰⁾ Viz 6.1.

5. POVINNOSTI SOUVISEJÍCÍ S USTANOVENÍMI O SYSTÉMU HOSPODAŘENÍ S ENERGIÍ PODLE ČL. 11 ODS. 1

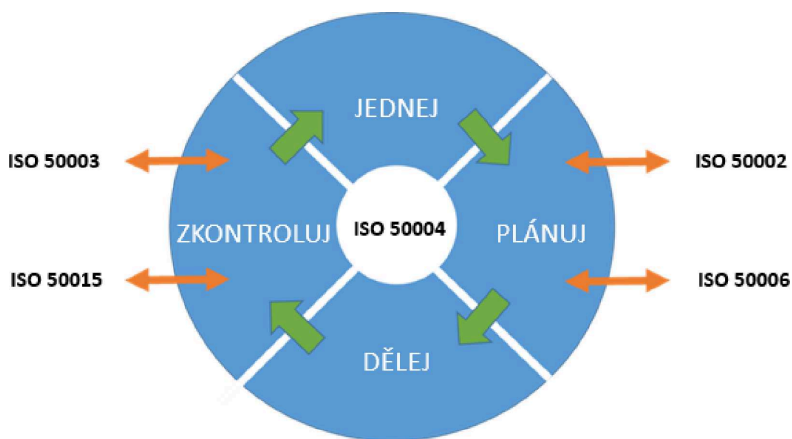
5.1. Rozsah požadavku v souladu se směrnicí (EU) 2023/1791

Podniky s průměrnou roční spotřebou energie vyšší než 85 TJ za předchozí tři roky jsou povinny uplatňovat systém hospodaření s energií.

Systém hospodaření s energií musí být „certifikován nezávislým subjektem v souladu s příslušnými evropskými a mezinárodními normami“. S cílem zajistit vysokou kvalitu systému hospodaření s energií, který je mezinárodně srovnatelný a zahrnuje cíle, procesy, pokrytí energetických segmentů, provádění a aktualizace, by měly členské státy podporovat podniky, aby tyto normy zohledňovaly a aby v rámci uplatňování systému hospodaření s energií prováděly energetické audity v souladu s přílohou VI směrnice (EU) 2023/1791. Nejvýznamnější mezinárodní normou z tohoto pohledu je ISO 50001, která je široce používána. Důležitým předpokladem pro vysokou míru provádění určených a doporučených opatření k úspoře energie je zajištění kvalitních systémů hospodaření s energií.

V souladu s normou ISO 50001 zahrnují systémy hospodaření s energií přezkoumání spotřeby energie, které jsou nedílnou součástí nepřetržitého cyklu plánuj–dělej–kontroluj–jednej. Přestože skupina norem ISO 50000 zahrnuje normy pro energetické audity (viz obrázek 3), norma ISO 50001 neobsahuje přímý odkaz na normu ISO 50002 (energetické audity). Energetické audity⁽¹⁾ podle ISO 50002 nebo EN 16247-1 proto nejsou pro certifikaci systémů hospodaření s energií nezbytné. Normy ISO 50001 i ISO 50002 však uvádějí, že energetické audity mohou podpořit přezkoumání spotřeby energie.

Energetický audit lze chápat jako samostatný nástroj pro posouzení energetické náročnosti subjektu (např. skupiny propojených podniků, podniku, zařízení nebo budovy), včetně doporučení opatření ke zlepšení. Naproti tomu přezkum spotřeby energie je začleněn do kontinuálního procesu zlepšování energetické náročnosti a musí být pravidelně přezkoumáván a aktualizován, obvykle jednou ročně.

Obrázek 3

Obecný rámec skupiny norem ISO 50000 (na základě www.weka.de/energie/die-normenfamilie-der-din-en-iso-50001)

V praxi se energetické audity běžně provádějí v souladu s výše uvedenými mezinárodními a evropskými normami (jako součást systémů hospodaření s energií), protože tyto normy poskytují užitečné pokyny pro kvalitní energetické audity, které mohou podpořit přezkum spotřeby energie. Přezkumy spotřeby energie (nebo energetické audity) v systémech hospodaření s energií musí být pravidelně aktualizovány, obvykle v ročních cyklech.

Příloha VI objasňuje, že energetické audity, včetně auditů prováděných v rámci systémů hospodaření s energií, musí splňovat seznam kritérií, která mají zaručit vysokou úroveň kvality, a tím zvýšit pravděpodobnost, že jejich provedení povede k úsporám energie a využívání obnovitelných zdrojů energie.

⁽¹⁾ Upozorňujeme, že „interní audity systémů hospodaření s energií“ by neměly být zaměňovány s „energetickými audity“.

Příloha VI dále požaduje, aby „údaje používané“ v energetických auditech bylo „možné uchovávat pro provádění analýz předchozího vývoje a sledování náročnosti“. Tento požadavek na údaje mohou vnitrostátní orgány využít ke sledování určování a provádění opatření k úspoře energie v členských státech. Za tímto účelem by členské státy měly určit strukturu a formát údajů, které je třeba vykázat orgánům nebo subjektům odpovědným za monitorování v členských státech.

Přezkumy spotřeby energie jako součást systémů hospodaření s energií obvykle provádějí interní energetičtí odborníci nebo energetičtí manažeři. Za účelem zaručení nezávislosti interních energetických odborníků, by tyto osoby neměly být přímo odpovědné za žádné z odvětví energetiky (budovy, procesy, doprava), která jsou předmětem přezkumu spotřeby energie. V některých případech provádějí energetické audity externí auditoři, kteří se obvykle odvolávají na normy pro energetické audity. Tyto energetické audity přímo podporují přezkum spotřeby energie. Certifikace systémů hospodaření s energií nezávislým orgánem vyžaduje kontinuitu procesů a pomáhá zlepšit rychlost a kvalitu provádění opatření ke snižování energetické náročnosti.

5.2. Lhůty

V čl. 11 odst. 1 je stanovena jasná lhůta dvou let po uplynutí lhůty pro provedení ve vnitrostátním právu (tj. do 10. října 2027) pro zavedení systému hospodaření s energií pro podniky, které mají průměrnou roční spotřebu energie vyšší než 85 TJ.

Ačkoli to směrnice (EU) 2023/1791 výslovně neuvádí, podle stejné logiky a v zájmu rovného zacházení se všemi podniky budou mít i podniky, na které se povinnost podle čl. 11 odst. 1 vztahuje později, na zavedení systému hospodaření s energií dva roky.

Směrnice (EU) 2023/1791 však nestanoví jasné datum pro certifikaci. Členské státy proto mohou požadovat certifikaci systému hospodaření s energií jako důkaz splnění povinnosti ve dvouleté lhůtě.

5.3. Kvantifikace dosažených (kumulativních) úspor energie v konečné spotřebě

V souladu s minimálními kritérii pro energetické audity stanovenými v příloze VI směrnice (EU) 2023/1791 by měl energetický audit určit opatření v zájmu energetické účinnosti ke snížení spotřeby energie. Jelikož úspory energie nelze měřit přímo, je třeba určit výchozí hodnotu spotřeby energie pro porovnání se skutečnou nebo očekávanou spotřebou energie.

Členské státy by mohly podporovat podniky, aby se při výpočtu úspor energie nebo zvýšení energetické účinnosti řídily mezinárodními protokoly nebo normami, jako je Mezinárodní protokol k měření a verifikaci úspor (IPMVP), ISO 50006, ISO 50015 nebo EN 16212. Tyto normy a protokoly se široce uplatňují v systémech hospodaření s energií a ve smlouvách o energetických službách.

5.4. Měření, kontrola monitorování, kvalita a ověřování členskými státy

Spolu se souhrnem energetických auditů nebo přezkumů spotřeby energie by měl být vnitrostátnímu orgánu odpovědnému za monitorování předložen souhrnný seznam doporučení pro opatření ke zvýšení energetické účinnosti, včetně výsledných číselných údajů pro ekonomické posouzení (doba návratnosti nebo podobné ukazatele) úspor energie. Členské státy by měly poskytnout pokyny a definovat minimální pravidla pro podávání zpráv (např. poskytnutím šablon nebo online nástrojů).

6. 6. POVINNOSTI SOUVISEJÍCÍ S USTANOVENÍMI O ENERGETICKÉM AUDITU PODLE ČL. 11 ODSŤ. 2

6.1. Rozsah požadavku

Podniky s průměrnou roční spotřebou energie vyšší než 10 TJ za poslední tři roky, které nemají zaveden systém hospodaření s energií, musí provést energetický audit a doporučení z energetického auditu musí vyústit v konkrétní a proveditelný **akční plán**.

Takový akční plán musí být „předložen vedení podniku“ a musí obsahovat všechna doporučení, která jsou „technicky nebo ekonomicky proveditelná“. Kromě toho musí být akční plán spolu s „mírou provádění doporučení zveřejněn ve výroční zprávě podniku“, která musí být „přístupněna veřejnosti“. Dokud má podnik povinnost podle čl. 11 odst. 2, musí být akční plán a (aktualizovaná) míra provádění doporučení zveřejňovány každoročně.

Při určování požadavků na obsah akčních plánů, které musí podniky vypracovat, se členské státy vyzývají, aby tyto požadavky omezily v maximální možné míře a aby měly na paměti, že je třeba zabránit zbytečnému zatížení podniků v souvislosti s podáváním zpráv.

Členské státy se rovněž vyzývají, aby v co největší míře zajistily, že se na podniky nebudou vztahovat duplicitní nebo překrývající se požadavky na podávání zpráv. Členské státy se zejména vyzývají, aby zvážily požadavky na zveřejňování informací a datové body obsažené v evropských standardech pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS) a ve standardu pro dobrovolné podávání zpráv o udržitelnosti pro malé a střední podniky, který připravuje Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví, a aby pokud možno vycházely z těchto požadavků na zveřejňování informací a datové body.

Členské státy by měly umožnit podnikům, na které se vztahují požadavky na podávání zpráv podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti⁽¹²⁾ (směrnice (EU) 2022/2464) a evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti, aby splnily požadavek na zveřejnění akčního plánu tím, že potřebné informace o akčních plánech začlení do plánu klimatické transformace, který podniky zveřejňují podle směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti / evropského standardu pro podávání zpráv o udržitelnosti.

Evropský standard pro podávání zpráv podniků o udržitelnosti ESRS E1 (Obecné požadavky) podnikům výslovně umožňuje zahrnout do jejich prohlášení o udržitelnosti další informace vyplývající z jiných právních předpisů Unie nebo z vnitrostátních právních předpisů, které vyžadují, aby podnik zveřejňoval informace o udržitelnosti.

Kromě toho dotčený podnik již bude vykazovat v položce E1-5 svou roční spotřebu energie a v položce E3-4 svou celkovou spotřebu vody v m³, pokud jsou tyto informace v souladu s evropským standardem pro podávání zpráv podniků o udržitelnosti považovány za podstatné. Evropský standard pro podávání zpráv podniků o udržitelnosti ESRS1 7.1 dále zajišťuje srovnávací informace za předchozí období u všech vykazovaných kvantitativních ukazatelů.

Na základě energetického auditu by akční plán mohl obsahovat strukturovaný souhrn opatření ke snižování energetické náročnosti, která jsou součástí energetického auditu. Pokud by to bylo pro daný podnik užitečné, mohla by být opatření ke snižování energetické náročnosti dále rozlišena na nízká (včetně žádných), střední a vysoká investiční opatření a mohla by obsahovat údaje o příslušných dobách návratnosti nebo jiné vhodné hospodářské ukazatele. V konkrétních případech lze opatření ke snižování energetické náročnosti dále přiřadit centrálním výrobním procesům podniku, včetně výrobních linek, a pomocným procesům, včetně osvětlení, vytápění, větrání, klimatizace nebo stlačeného vzduchu.

Všechny tyto informace by pomohly zvýšit míru provádění. Míra provádění je zde chápána jako počet plně provedených opatření ke snižování energetické náročnosti v porovnání s celým seznamem doporučených opatření ke snižování energetické náročnosti, přičemž by bylo možné zahrnout i následné úspory energie.

Podniky s roční spotřebou energie vyšší než 10 TJ, resp. 85 TJ, musí tyto informace poskytnout vnitrostátním orgánům odpovědným za provádění článku 11 (viz bod 4.4). K tomuto účelu lze použít stávající nebo novou platformu pro sběr údajů. Členské státy mohou v tomto ohledu chtít zvážit budoucí evropský jednotný přístupový portál. Pro splnění povinností požadovaných pro zavedení systému hospodaření s energií nebo energetického auditu by členské státy měly stanovit podrobné požadavky na údaje a příslušné lhůty.

6.2. Lhůty

V čl. 11 odst. 2 je pro splnění požadavků energetického auditu pro podniky s průměrnou roční spotřebou energie vyšší než 10 TJ v době provedení směrnice (EU) 2023/1791 ve vnitrostátním právu stanovena jasná lhůta jednoho roku. Ačkoli to směrnice (EU) 2023/1791 výslovně neuvádí, podle stejné logiky a v zájmu rovného zacházení se všemi podniky budou mít i podniky, na které se povinnosti podle čl. 11 odst. 2 začnou vztahovat později, na splnění požadavků na energetický audit jeden rok.

Pokud průměrná roční spotřeba energie nedosáhne prahové hodnoty 10 TJ, energetický audit se nevyžaduje (i když v předchozích letech povinnost podle směrnice o energetické účinnosti z roku 2018 existovala).

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Úř. věst. L 322, 16.12.2022, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>).

6.3. Kritéria kvality pro energetický audit (příloha VI směrnice (EU) 2023/1791)

Kvalita energetického auditu je rozhodující pro provádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti. Zajištění kvality se může týkat kvalifikace energetických auditorů a může obsahovat kritéria pro postup provádění energetického auditu a obsah a úroveň podrobných údajů požadovaných pro energetické audity a příslušné zprávy. To se odráží v čl. 11 odst. 2, který stanoví, že energetické audity musí být buď „prováděny nezávisle kvalifikovanými nebo akreditovanými odborníky v souladu s článkem 28“, nebo „prováděny a kontrolovány nezávislými orgány v souladu s vnitrostátními právními předpisy“.

Pro energetické audity existují evropské a mezinárodní normy, zejména ISO 50002:2014, která vychází z normy EN 16247-1:2012. Obě jsou důvěryhodnými odkazy, pokud jde o kvalitu energetických auditů z hlediska cílů, postupů, pokrytí energetických segmentů, posouzení a doporučení opatření. Tyto normy mohou být užitečným vodítkem při stanovování minimálních vnitrostátních kritérií na základě přílohy VI. Kromě toho byla norma EN 16247-1, nedávno aktualizovaná v roce 2022, vypracována speciálně v kontextu bývalé směrnice o energetických službách a mohla by být použita jako konzistentní nástroj v rámci širšího systému řízení (např. norma ISO 50001 nebo ISO 14000). Je třeba poznamenat, že ačkoli se odkazuje jak na normu ISO 50001, tak na normu ISO 14000, norma ISO 50001 se zaměřuje konkrétně na spotřebu energie, zatímco norma ISO 14000 má za cíl obecnější zlepšení životního prostředí. V roce 2021 byla zavedena norma ISO 50005, která se zabývá postupným zaváděním systémů hospodaření s energií v malých a středních podnicích. Zohlednění evropských nebo mezinárodních norem je užitečné pro vytvoření rovných podmínek pro podniky s činnostmi v několika členských státech.

V písmenu c) přílohy VI se poprvé výslovně požaduje, aby energetický audit „určil opatření v zájmu energetické účinnosti ke snížení spotřeby energie“. To je v souladu s požadavky norem ISO 50002:2014 a EN 16247-1:2012, podle nichž musí energetický auditor určit příležitosti ke snížení energetické náročnosti. Podobné požadavky mají i systémy řízení (např. ISO 50001 nebo ISO 14000). V praxi by měl audit zahrnovat také hodnocení příležitostí ke zlepšení, včetně finančních úspor, potřebných investic, hospodářské analýzy a jiných než energetických přínosů. Měly by být uvedeny možné interakce mezi opatřeními energetické účinnosti a v případě, že jsou navrhována alternativní opatření energetické účinnosti, mělo by být uvedeno srovnání.

Kromě toho písmeno d) přílohy VI obsahuje nový požadavek „určit potenciál pro nákladově efektivní využívání nebo výrobu energie z obnovitelných zdrojů“. V závislosti na nosiči energie by to mohlo způsobovat rozpor s úsilím o energetickou účinnost, např. pokud by (vysoce účinné) plynové kotle byly nahrazeny (obvykle méně účinnými) kotli na tuhá paliva z biomasy. Využívání obnovitelných zdrojů energie však snižuje emise skleníkových plynů, které jsou nezbytné pro dosažení cílů v oblasti klimatu. U energetických auditů by se mohl uplatnit přístup již zavedený v souvislosti se směrnicí o energetické náročnosti budov, podle kterého je třeba zohlednit a analyzovat možnost využití nebo výroby energie z obnovitelných zdrojů⁽¹³⁾. Analýza by musela být zdokumentována v energetickém auditu.

6.3.1. Obsah auditu a zprávy o auditu

Písm. f) přílohy VI uvádí, že energetické audity musí být „přiměřené a dostatečně reprezentativní, aby umožnily vyvození spolehlivých závěrů o celkové energetické náročnosti“. Důležitým předpokladem pro splnění tohoto požadavku je tedy stanovení minimálního pokrytí (*de minimis*⁽¹⁴⁾) energetického auditu.⁽¹⁵⁾

⁽¹³⁾ Posouzení technické, environmentální a ekonomické proveditelnosti vysoce účinných alternativních systémů založených na energii z obnovitelných zdrojů.

⁽¹⁴⁾ Další podrobné informace jsou uvedeny v dokumentu: Behling, I. et al., 2018: Vypracování doporučení k provádění některých aspektů článku 8 a přílohy VI směrnice o energetické účinnosti. Závěrečná zpráva pro GR pro energetiku.

⁽¹⁵⁾ Evropská komise, 2016: Studie o energetické účinnosti v podnicích: Energetické audity a systémy hospodaření s energií. Zpráva o plnění povinností velkých podniků, podpoře malých a středních podniků a o osvědčených postupech. Studie vypracovaná institutem Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI a společností Ricardo Energy & Environment pro Evropskou komisi. Karlsruhe/Oxon.

V souvislosti s prováděním směrnice o energetické účinnosti z roku 2018 musí být v některých členských státech do energetického auditu zahrnuta celková spotřeba energie. V různých členských státech musí energetický audit pokrýt výslovně stanovené minimální procento celkové spotřeby energie podniku; to se obvykle pohybuje v rozmezí 65 % až 90 %. Jiný přístup vyžaduje zahrnutí všech oblastí spotřeby energie (v souladu s evropskými normami EN 16247-2 pro budovy, EN 16247-3 pro procesy a EN 16247-4 pro dopravu) s minimálním podílem na spotřebě energie ve výši 10 %, což vede k celkovému pokrytí alespoň 80 %. V systémech hospodaření s energií podle normy ISO 50001 musí být určeny významné způsoby využívání energie. Tyto významné způsoby využívání energie jsou definovány jako oblasti s výraznou spotřebou energie nebo značným potenciálem pro snížení energetické náročnosti. Podobný přístup by bylo možné zvážit i pro stanovení minimálního pokrytí spotřeby energie v energetických auditech, protože v energetických auditech bude nutné shromažďovat údaje o všech oblastech spotřeby energie. Vyloučení oblastí s nižším než určitým podílem (např. 10 %) na celkové spotřebě energie pro hloubkovou analýzu, což umožní zvýšit nákladovou efektivnost energetického auditu, se zdá být přiměřené pro splnění písmene f) přílohy VI.

Energetické audity by měly být dostatečně reprezentativní. Členský stát může na svém území zvážit použití „přístupu založeného na vzorku“ pro podniky s řadou podobných provozoven (např. obchodní řetězce). Vybrané vzorky musí zajistit reprezentativnost všech auditovaných provozoven a jejich počet se rovná alespoň druhé odmocnině z celkového počtu objektů s podobnými charakteristikami, jako jsou profily spotřeby energie, způsoby využívání energie, zdroje a ceny energie, počet zaměstnanců, velikost, proces atd., které je třeba vzít v úvahu. Kritéria potřebná k zajištění dostatečné podobnosti mezi provozovami mohou zahrnovat vytápěnou nebo chlazenou podlahovou plochu, stáří budovy, technické vybavení atd. Minimální procento spotřeby energie a přístup založený na výběru vzorků by bylo možné kombinovat, například tak, že by byl povolen přístup založený na výběru vzorků, který by stále vyžadoval, aby energetický audit pokrýval určité procento spotřeby energie. Příslušné charakteristiky shlukového výběru musí být zdokumentovány ve zprávě o energetickém auditu a výběr vzorku musí být odůvodněn.

Pro zvýšení nákladové efektivnosti energetických auditů by členské státy mohly stanovit pokyny pro shlukování a výběr vzorků *de minimis*. Doporučuje se v jednotlivých podnicích používat flexibilní přístupy. Výběr shluků, metodika výběru vzorků a vhodnost pravidla *de minimis* musí být odůvodněny a zdokumentovány ⁽¹⁶⁾.

Je třeba určit, jakým způsobem se do energetického auditu bude zahrnovat spotřeba energie v budovách a dopravě. Je třeba rozhodnout, zda energetický audit bude zahrnovat i dopravní služby. V takovém případě bude zapotřebí návod, jak posuzovat hromadnou dopravu, včetně letů, vlaků, autobusů, autokarů, lodí a taxi. V rámci energetických auditů musí být také upřesněno, jakým způsobem se má řešit přeshraniční doprava. Členské státy by mohly požadovat zahrnutí veškeré dopravy, která souvisí s účelem podnikání, včetně přeshraniční dopravy. U budov by mělo být vyjasněno, kdo je odpovědný za energetické audity v budovách, které jsou ve vlastnictví nebo v pronájmu. Relevantním kritériem by zde mohla být odpovědnost za provozní využití budovy nebo to, zda má podnik podstatný vliv na spotřebu energie v budově. To by mohlo být založeno také na rozdělení spotřeby energie mezi energetický audit podniku (např. elektrina pro servery, počítače a osvětlení kanceláří) a energetický audit vlastníků budov (včetně ústředního vytápění a chlazení).

6.3.2. Požadovaná míra podrobnosti

Aby byla zajištěna určitá míra podrobnosti, mohly by členské státy poskytnout pokyny s příklady osvědčených postupů a obsahy nebo šablony pro energetické audity. V těchto šablonách by měly být zahrnuty všechny relevantní oblasti (budovy, procesy a doprava), ale s možností odstranit oddíly, které nejsou v konkrétních případech relevantní. Mezi klíčové oddíly patří shrnutí a seznam doporučení, která tvoří základ akčního plánu. Obsah požadovaný pro tyto oddíly by měl být podrobně vymezen. Bude také nutné jasně určit strukturu údajů, které je třeba poskytnout vnitrostátním orgánům, nejlépe jejich nahráním do databáze (shrnutí energetických auditů, seznam doporučení, kapitálové výdaje, úspory, doba návratnosti atd.) ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Viz Behling, I. et al., 2018: Vypracování doporučení k provádění některých aspektů článku 8 a přílohy VI směrnice o energetické účinnosti. Závěrečná zpráva pro GR pro energetiku.

⁽¹⁷⁾ Evropská komise, 2016: Studie o energetické účinnosti v podnicích: Energetické audity a systémy hospodaření s energií. Knihovna typických doporučení z energetických auditů, nákladů a úspor. Studie vypracovaná společností DNV GL. Oxon.

V příloze VI jsou uvedena minimální kritéria pro energetické audity. Tato kritéria musí splňovat i energetické audity, které jsou součástí systémů hospodaření s energií nebo systémů environmentálního managementu.

6.4. Přípustnost odborníků

Pro zajištění vysoké kvality energetických auditů by auditoři měli mít potřebnou kvalifikaci. Do veřejného rejstříku by měli být zařazeni pouze kvalifikovaní nebo akreditovaní auditoři.

Systém certifikace a/nebo akreditace by měl obsahovat alespoň tato kritéria ⁽¹⁸⁾:

- Vzdělání energetických auditorů. Většina členských států vyžaduje, aby energetičtí auditoři měli bakalářský nebo magisterský titul v příslušných technických oborech (např. inženýrství, architektura). V některých členských státech může stačit středoškolské vzdělání, které by však muselo být zkombinováno s delší nebo rozsáhlejší odbornou praxí.
- Zkušenosti v oboru. Certifikace/akreditace by měla být omezena na skutečné pracovní zkušenosti v příslušných oblastech (např. budovy, procesy, mobilita). V závislosti na úrovni vzdělání by měl být požadován minimální počet let praxe v oboru, obvykle v rozmezí dvou až pěti let. Jako důkaz lze předložit referenční projekty (energetické audity nebo podobné činnosti).
- Odborná příprava v daných oborech. Členské státy by měly poskytnout oficiálně schválené programy odborné přípravy, které vypracuje příslušný odpovědný vnitrostátní orgán. Odborná příprava bude vyžadována pro rozšíření oblastí certifikace/akreditace a může být vyžadována pro opětovnou certifikaci nebo akreditaci (např. každé tři roky).
- Zkouška. V některých členských státech je běžné, že energetický auditor musí složit zkoušku.
- Registrace, certifikace nebo akreditace energetických auditorů. Energetické audity podle článku 11 by měli být oprávněni provádět pouze registrovaní, certifikovaní nebo akreditovaní auditoři.

7. PŘÍKLADY UPLATŇOVÁNÍ POVINNOSTÍ PODLE ČL. 11 ODS. 1 A 2

Níže je uvedeno několik konkrétních příkladů, které ilustrují, jak by bylo možné požadavky čl. 11 odst. 1 a 2 uplatnit v situaci, kdy měl podnik v předchozích třech letech průměrnou roční spotřebu energie kolem prahové hodnoty 10 TJ nebo 85 TJ:

- Tříletá průměrná spotřeba energie v roce n ⁽¹⁹⁾ je > 10 TJ, ale stále < 85 TJ a v roce $n+1$ přesahuje 85 TJ: podnik by měl provést energetický audit nejpozději do roku $n+1$ (pokud není k dispozici energetický audit, který v té době není starší než čtyři roky) a nejpozději do roku $n+3$ by měl mít zavedeny systémy hospodaření s energií.
- Tříletá průměrná spotřeba energie v roce n je > 85 TJ: podnik by měl mít do roku $n+2$ zaveden systém hospodaření s energií. Pokud však tříletá průměrná spotřeba energie v roce $n+1$ klesne pod 85 TJ, platí povinnost energetického auditu až od roku $n+1$, což znamená, že energetický audit by měl být proveden nejpozději v roce $n+2$ (pokud není k dispozici energetický audit, který není starší než čtyři roky). V roce $n+2$ však již nevzniká povinnost mít zavedený systém hospodaření s energií.
- Tříletá spotřeba energie překročí hranici 10 TJ pouze v roce n : podnik by byl povinen provést energetický audit nejpozději do roku $n+1$ (pokud není k dispozici energetický audit, který není starší než čtyři roky) bez ohledu na tříletou spotřebu energie v roce $n+1$.

⁽¹⁸⁾ JRC, 2015: Průzkum energetických auditů a systémů hospodaření s energií v členských státech. Příprava provedení směrnice o energetické účinnosti ve vnitrostátním právu členských států. Zpráva JRC z oblasti vědy a politiky.

⁽¹⁹⁾ Kde rok n se vztahuje k jakémukoli roku po provedení směrnice ve vnitrostátním právu.

- Tříletá spotřeba energie byla vždy mírně nad 10 TJ, ale v roce n klesne pod 10 TJ; podniku nevzniká v roce n žádná povinnost. Pokud tříletá průměrná spotřeba energie v roce n+1 opět překročí prahovou hodnotu 10 TJ, budou se na podnik vztahovat všechny požadavky čl. 11 odst. 2. Energetický audit by měl být proveden nejpozději v roce n+2 (pokud není k dispozici energetický audit, který v té době není starší než čtyři roky).

Zejména pro podniky, které mohou přecházet z jedné povinnosti na druhou, je vhodné v rámci systému hospodaření s energií provést spíše energetický audit než pouhý přezkum spotřeby energie, protože pouhý přezkum spotřeby energie neplní požadavky energetického auditu.

Kromě toho existuje vzhledem ke lhůtám vysvětleným v oddílech 4.2 a 5.2 a, jak je znázorněno v některých výše uvedených příkladech, pro podniky, které v daném roce překročily prahovou hodnotu, silná pobídka, aby co nejdříve provedly opatření k úspoře energie s cílem dostat se jednoho roku opět pod tuto prahovou hodnotu.

8. PODPORA VYSOCE KVALITNÍCH ENERGETICKÝCH AUDITŮ U VŠECH KONEČNÝCH ZÁKAZNÍKŮ

Pokud jde o podporu energetických auditů u konečných zákazníků, směrnice (EU) 2023/1791 zdůrazňuje, že při stanovování „*minimálních kritérií pro energetické auditů*“ by měly být zohledněny „*příslušné evropské nebo mezinárodní normy*“. Dále směrnice (EU) 2023/1791 uznává potřebu zajistit dodržování lhůt pro provádění energetických auditů stanovených v čl. 11 odst. 2 tohoto článku a správné uplatňování minimálních kritérií stanovených v příloze VI. Směrnice (EU) 2023/1791 rovněž vyžaduje, aby členské státy pro tuto úlohu jmenovaly „*příslušný orgán či subjekt*“.

Jmenovaný orgán nebo subjekt by mohl hrát důležitou roli při zajišťování vysoké kvality energetických auditů. Mohl by být odpovědný za vytvoření a provádění systému zajištění kvality a provádění nezbytných kontrol kvality, včetně náhodného výběru vzorků. Jmenovaný orgán by mohl zpracovávat certifikaci nebo akreditaci energetických auditorů a být odpovědný za dohled nad programy odborné přípravy. Kromě toho by jmenovaný orgán mohl provádět shromažďování a analýzu údajů z energetických auditů, z nichž by poskytoval souhrnné zprávy a referenční hodnoty. Společně se sdruženími v oblasti energetických služeb by mohly být zahájeny podpůrné programy pro podniky, na které se vztahují povinnosti vyplývající ze směrnice (EU) 2023/1791 (např. malé a střední podniky, orgány veřejné správy atd.).

8.1. Kontroly kvality energetických auditů, které mají být zavedeny členskými státy

Členské státy by měly „*vytvořit systém za účelem zajištění a kontroly*“ kvality energetických auditů. Tyto systémy by měly vycházet z příkladů osvědčených postupů z členských států, které provedly směrnici o energetické účinnosti z roku 2018 ⁽²⁰⁾. Takový systém může zahrnovat poskytování:

- podrobných pokynů k provádění auditů,
- šablony pro energetické auditů, která usnadní a standardizuje proces podávání zpráv, a přispěje tak ke zlepšení kvality.

Kromě toho lze pro snadný přístup k úplným energetickým auditům nebo alespoň k souhrnům energetických auditů zřídit vnitrostátní databáze, které budou monitorovat provádění a umožní formální kontrolu úplnosti a struktury souhrnů energetických auditů. Pokud je to možné, měly by být hlavní údaje energetického auditu shromážděny ve strojově čitelném formátu, aby bylo možné odhalit případné chyby a zkontrolovat věrohodnost číselných údajů (např. na základě srovnání opatření k úspoře energie ⁽²¹⁾). V tomto ohledu by členské státy měly věnovat zvláštní pozornost usnadnění procesu poskytování informací a údajů (např. zřízením linek podpory nebo asistenčních služeb, poskytnutím sekce s často kladenými otázkami atd.).

⁽²⁰⁾ Viz: Návod pro vnitrostátní orgány k překonávání problémů při provádění článku 8 směrnice o energetické účinnosti. 2021. <https://doi.org/10.24406/publica-304>, vypracovaný v rámci projektu DEESME programu Horizont 2020 pro provádění článku 8 předchozí směrnice o energetické účinnosti. Mnohá doporučení jsou stále relevantní pro provádění článku 11 této směrnice.

⁽²¹⁾ Možnou referencí, pokud jde o srovnávací údaje pro projekty energetické účinnosti, může být databáze platformy pro snížení rizik v energetické účinnosti (DEEP) (<https://deep.eefig.eu>) skupiny finančních institucí pro energetickou účinnost (EEFIG).

Kromě základních kontrol platnosti všech shromážděných zpráv o energetických auditech budou namátkově prováděny hloubkové kontroly kvality na menším vzorku. Pokud jsou k dispozici úplné zprávy o energetických auditech, mohl by vnitrostátní orgán tuto databázi využít k podrobnému posouzení (náhodných) vzorků energetických auditů. Pokud byly předloženy pouze souhrny, musí být na vyžádání předloženy úplné zprávy o energetickém auditu. Počet hloubkových kontrol kvality se liší a může se pohybovat od 1 % do 5 % všech povinných podniků.

8.2. Nákladová efektivnost energetických auditů

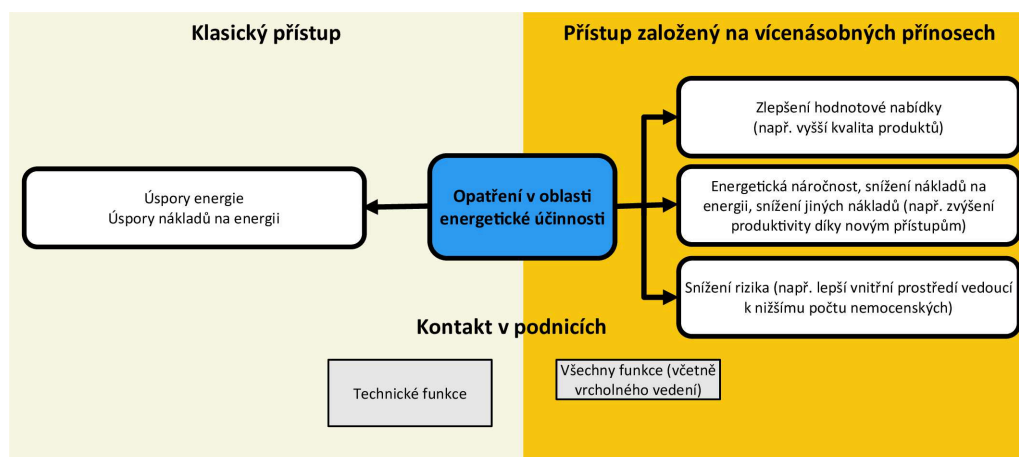
Neexistuje žádná striktní definice nákladové efektivnosti energetických auditů. Nákladovou efektivnost energetických auditů je však možné posoudit pomocí doby návratnosti (v letech), což je poměr mezi náklady na provedení energetického auditu a ročními čistými úsporami nákladů (vyjádřenými v čisté současné hodnotě), které vzniknou v souvislosti s opatřeními energetické účinnosti zjištěnými v energetickém auditu a zavedenými podnikem. Čisté úspory nákladů zohledňují hrubé úspory nákladů za rok (související se sníženou spotřebou energie), jakož i investice potřebné ke zvýšení energetické účinnosti.

Nákladovou efektivnost energetických auditů hodnotila nedávná studie⁽²²⁾, a to vyjádřením jejich doby návratnosti u několika typických podniků. Obecně platí, že doba návratnosti energetických auditů je 3,1 roku nebo kratší, v závislosti na dotčeném podniku; u podniků se spotřebou energie větší než 10 TJ je doba návratnosti kratší než 1,16 roku.

V neposlední řadě je možné při výpočtu nákladové efektivnosti zohlednit interní náklady (např. osobní náklady pracovníků zapojených do podpory energetického auditu nebo provádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti) a také úspory nákladů související s jinými než energetickými přínosy.

8.3. Vícenásobné přínosy

Jedním z důvodů, proč podniky – a zejména malé a střední podniky – neinvestují více do energetické účinnosti, je skutečnost, že návrhy projektů se obvykle zaměřují pouze na úspory energie (viz klasický přístup na obrázku 4), což není u většiny podniků hlavním předmětem podnikání. Kvantifikováním a sdělením všech přínosů vyšší energetické účinnosti (viz přístup založený na více přínosech na obrázku 4), včetně lepší kvality výrobků, vyšší produktivity, lepšího vnitřního prostředí atd., se však návrhy projektů stanou konkurenceschopnějšími a pro podniky atraktivnějšími⁽²³⁾.

Obrázek 4

Klasický přístup k podpoře investic do opatření v oblasti energetické účinnosti ve srovnání s přístupem založeným na vícenásobných přínosech (založeným na projektu www.mbenefits.eu)

⁽²²⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro energetiku, Groen, W., Egenhofer, C., Musmeci, R. et al.: Technická pomoc při posuzování efektivnosti zavádění definice malých a středních podniků pro účely čl. 8 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti – závěrečná zpráva, Úřad pro publikace, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/051248>.

⁽²³⁾ Příslušné materiály (např. podkladové informace, pokyny, tabulky ve formátu Excel...) na podporu vnitrostátních orgánů a podniků při zahrnování, kvantifikování a podporování mnohostranných přínosů energetické účinnosti poskytují některé projekty programu Horizont 2020, jako např.: M-Benefits (<https://www.mbenefits.eu/>), DEESME (<https://www.deesme.eu/>) nebo ICCEE (<https://iccee.eu/>).

8.4. Sítě v oblasti energetické účinnosti

Sít v oblasti energetické účinnosti (EEN) je osvědčenou koncepcí, která podporuje zavádění opatření v oblasti energetické účinnosti v podnicích. Koncepci sítě v oblasti energetické účinnosti lze definovat jako strukturovanou, moderovanou a časově omezenou (obvykle dva až čtyři roky) výměnu znalostí a zkušeností mezi podniky s cílem usnadnit zavádění opatření v oblasti energetické účinnosti. Prvním krokem je obvykle určení potenciálu úspor energie v podnicích, které jsou součástí sítě v oblasti energetické účinnosti, provedením energetického auditu. Doporučená opatření v oblasti energetické účinnosti slouží ke stanovení individuálních nezávazných cílů úspor. Obvykle je také stanoven celkový cíl úspor pro síť v oblasti energetické účinnosti jako skupinu. Dále se v pravidelných intervalech scházejí interní a externí odborníci na energetiku, aby diskutovali o energetické účinnosti a možných opatřeních, a v případě potřeby zapojují externí odborníky s konkrétními odbornými znalostmi. Účastníci sítě v oblasti energetické účinnosti tak mají přístup ke znalostem, osvědčeným postupům a zkušenostem z první ruky. Tento přístup také pomáhá účastníkům zdůvodnit potřebné investice v rámci jejich podniku a zvýšit míru provádění opatření v oblasti energetické účinnosti. Koncepce a dopad sítě v oblasti energetické účinnosti byly zdokumentovány v literatuře a několika zprávách ⁽²⁴⁾.

9. VÝJIMKA Z POVINNOSTÍ Z DŮVODU PROVÁDĚNÍ SMLOUVY O ENERGETICKÝCH SLUŽBÁCH

V souladu s čl. 11 odst. 10 by podniky měly být osvobozeny od požadavků stanovených v odstavcích 1 a 2, pokud provádějí smlouvu o energetických službách, která splňuje tyto podmínky:

- Smlouva o energetických službách zahrnuje nezbytné prvky systému hospodaření s energií.
- Smlouva o energetických službách splňuje požadavky stanovené v příloze XV směrnice o energetické účinnosti ⁽²⁵⁾.

Obecně platí, aby tato výjimka byla platná, musí být uplatněna zásada srovnatelného dopadu. To znamená, že smlouva o energetických službách by se měla vztahovat na celý podnik včetně všech jeho provozoven a všech jeho systémů a procesů, které spotřebovávají energii; ty by musely být pokryty systémem hospodaření s energií, který splňuje požadavky směrnice o energetické účinnosti. V praxi je takový případ stěží představitelný, protože smlouvy o energetických službách mají jasně vymezené hranice systému a obvykle se vztahují pouze na konkrétní provozovny nebo energetické systémy.

Využití smluv o energetických službách však může usnadnit zavedení systému hospodaření s energií v podniku. Ty části podniku, které již zlepšily svou spotřebu energie prostřednictvím smlouvy o energetických službách, mohou být z činností požadovaných v rámci systému hospodaření s energií vyňaty. Pokud například existuje smlouva o energetických službách, která optimalizuje osvětlení výrobních hal, není již třeba tuto oblast řešit v systému hospodaření s energií. Je třeba pouze zajistit, aby informace požadované a užitečné pro systém hospodaření s energií byly z projektu založeného na smlouvě o energetických službách přeneseny do interního procesu podávání zpráv.

10. VÝJIMKA Z POVINNOSTÍ Z DŮVODU ZAVÁDĚNÍ SYSTÉMU ENVIRONMENTÁLNÍHO ŘÍZENÍ

Ustanovení čl. 11 odst. 11 povoluje osvobození od požadavků čl. 11 odst. 1 a 2 pro podniky, které zavádějí „systém environmentálního řízení certifikovaný nezávislým orgánem v souladu s příslušnými evropskými či mezinárodními normami“, pokud „zahrnuje energetický audit na základě minimálních kritérií stanovených v příloze VI“.

⁽²⁴⁾ Například:

Carlén, A. et al., 2016: Energy efficiency networks for small and medium sized enterprises: boosting the energy efficiency potential by joining forces (Sítě v oblasti energetické účinnosti pro malé a střední podniky: zvýšení potenciálu energetické účinnosti spojením sil). V rámci konference Industry Summer Study organizované Evropskou radou pro energeticky účinné hospodářství (ECEEE) v roce 2016. Evropská rada pro energeticky účinné hospodářství (ECEEE).

IPEEC (Mezinárodní partnerství pro spolupráci v oblasti energetické účinnosti). 2015. Sítě v oblasti energetické účinnosti – účinná politika pro stimulaci energetické účinnosti. Paříž: OECD/IPEEC.

Kromě toho je na internetových stránkách iniciativy zaměřené na síť v oblasti energetické účinnosti <https://www.effizienznetzwerke.org/> k dispozici obsáhlá dokumentace (v němčině).

⁽²⁵⁾ Podrobné informace o definici smluv o energetických službách jsou uvedeny v pokynech k článku 29.

V kontextu čl. 11 odst. 11 se výjimka z povinnosti týkající se systému hospodaření s energií (nebo energetického auditu) pro podniky nad 85 TJ (nebo 10 TJ) vztahuje konkrétně na formalizované systémy environmentálního řízení, které splňují příslušné evropské a mezinárodní normy, jako je norma ISO 14000 (systémy environmentálního řízení), nebo systém pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS).

Tato výjimka platí pouze v případě, že příslušný systém environmentálního řízení zahrnuje energetický audit založený na minimálních kritériích stanovených v příloze VI (viz 6.3). Je třeba zkontrolovat stav certifikace systému řízení a certifikačního subjektu (nebo případně vlastní certifikace), aby se zajistilo, že zavádění systému řízení splňuje požadavky popsané v příloze VI. Vnitrostátním orgánům by měl být poskytnut důkaz, že energetický audit splňuje požadavky přílohy VI a specifické požadavky členského státu.

Systém environmentálního řízení je založen na cyklu plánuj–dělej–kontroluj–jednej. Pokud má tedy podnik zaveden systém environmentálního řízení, který zahrnuje energetický audit v souladu s přílohou VI, uplatňuje proces trvalého zlepšování s cílem zvýšit svou energetickou účinnost a má se za to, že splňuje požadavky čl. 11 odst. 1 nebo 2. Podnik je proto od požadavků těchto článků osvobozen.

11. POŽADAVKY NA PODÁVÁNÍ ZPRÁV

11.1. Aktualizace integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu

V souladu s čl. 14 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ⁽²⁶⁾ jsou členské státy povinny předložit do 30. června 2024, poté do 1. ledna 2034 a následně každých deset let aktualizaci posledního oznámeného integrovaného **vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu** (NECP). Podle čl. 14 odst. 1 musí členské státy vždy rok před uplynutím lhůty pro předložení podle čl. 14 odst. 2 odeslat návrh aktualizace vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu.

V souladu s přílohou I nařízení (EU) 2018/1999 by členské státy měly do rozměru energetické účinnosti zahrnout mimo jiné například opatření na podporu energetických auditů a systémů hospodaření s energií v souladu s článkem 11 směrnice (EU) 2023/1791 (nahrazující článek 8 směrnice 2012/27/EU).

11.2. Podávání zpráv o pokroku

Článek 17 nařízení (EU) 2018/1999 vyžaduje, aby členské státy podávaly vnitrostátní **zprávy o pokroku** v oblasti energetiky a klimatu (NECPR), které se týkají všech pěti rozměrů energetické unie, přičemž energetická účinnost je jedním z těchto rozměrů.

V souladu s částí 2 přílohy IX nařízení (EU) 2018/1999 jsou členské státy povinny uvést ve zprávě počet energetických auditů vypracovaných v roce X–3 a X–2 a dále celkový odhadovaný počet společností na jejich území, na něž se vztahuje čl. 11 odst. 2 směrnice (EU) 2023/1791 (nahrazující čl. 8 odst. 4 článku 8 směrnice 2012/27/EU), a počet energetických auditů vypracovaných v těchto podnicích v roce X–3 a X–2.

První vnitrostátní zprávy o pokroku v oblasti energetiky a klimatu měly být předloženy do 15. března 2023, poté musí členské státy podávat zprávy o pokroku každé dva roky.

⁽²⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).